

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

13 Vtrum corpora damnatorum vnientur vermibus & flatui corporalibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

pus enim non potest esse incorruptibile nisi per naturam ut caeleste, vel per gratiam innocētia ut corpus hominis in primo statu, vel per gloriam, sicut corpus Christi in resurrectione: sed nullum istorum competit corporis damnatorū, ergo corpora damnatorum non erunt incorruptibilia.

Si dicatur, quod erunt incorruptibilia ex decreto diuina iustitia, ut perpetuo puniantur. Contra. Culpa non debetur pena perpetua, nisi secundum quod habet aliquid perpetuitatis: sed perpetuitas culpa non est ex parte corporis, sed ex parte voluntatis que eligit perpetuo in peccato manere. ergo diuina iustitia non requirit quod corpus aeternaliter puniatur.

¶ 2. Praet. Corpus nō punitur pro peccato animae, nisi in quantum est organum animae operantis. peccatum: sed in aliquibus actibus potest esse peccatum mortale, in quibus corpus non cōmunicat, sicut patet in peccatis spiritualibus. ergo si aliquis pro eis solis damnatur, corporis eius non debetur poena perpetua.

¶ 3. Praet. Sicut aliquis damnatur propter peccatum transgressionis, ita damnatur propter peccatum omissionis: sed in omissione nihil cooperatur corpus. ergo non debetur sibi poena perpetua, si propter peccatum omissionis aliquis damnatur: & sic diuina iustitia non requirit corpora damnatorum esse incorruptibilia.

SED CONTRA. Remota causa remouetur effectus: sed post resurrectionem cessabit motus caeli, qui est causa corruptionis in corporibus. ergo cessabit corruptio, & sic corpora damnatorum erunt incorruptibilia.

RESPON. Dicendum, quod corpora damnatorū erunt incorruptibilia, quāuis sint passibilia. Incorruptibilitatis autem prima causa & principalis est iustitia diuina, que conseruabit corpora damnatorum in perpetuis penis: sed causa secundaria & quasi coadiuuans erit quies motus caeli, quo quiescente nulla actio, vel passio poterit esse in corporibus pertinens ad transmutationem naturae. Vnde & corpora danatorum non patiuntur ab igne passione naturae, qua natura corporis humani transmutetur natura sua, sed patientur a passione animae, sicut organum sensus a sensibili suscipiendo similitudinem qualitatis sensibilis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ratio illa procedit ex insufficienti diuisione. Est. n. hic alia causa corruptionis a rebus quae tanguntur in obiectione. scilicet decretum diuinae iustitiae: quāuis possit dici aliquo modo, quod etiam per naturam erunt incorruptibilia, in quantum. C. remouetur naturale corruptionis principium, scilicet motus caeli.

AD SECVNDVM dicendum, quod peccatum & rationem culpa, & perpetuitatis habet ex anima non ex corpore. Vnde sicut corpus puniatur pro peccato, in quantum est instrumentum peccati ratione culpa habentis ab anima, ita perpetuo puniri debet, in quantum est instrumentum peccati quod habet perpetuitatem ex voluntate.

AD TERTIVM dicendum, quod haec non est ratio principaliter, quare corpus puniatur pro peccato animae, quia est instrumentum animae operantis peccatum, sed magis quia est pars essentialis hominis que operatur: proprie. n. loquendo homo est qui peccat per animam, & ideo si puniretur anima tantum, non puniretur qui peccauit. l. homo. Nec tamen est uerum quod aliquis actus sit hominis in uita praesentis, in quo corpus non cōmunicet, quia quam-

uis in actibus intellectiua a partis non cōmunicet corpus sicut instrumentum actus, cōmunicat tamen sicut representans obiectum, quia obiectum intellectus est phantasma, sicut color uisus, ut dicitur in 3. de anima. Phantasma autem nō est sine organo corporali, & sic patet quod etiam intelligēdo, & in aliis actibus anime uiuatur aliquo modo corpore.

AD QVARTVM dicendum, quod pro peccato omissionis non damnatur aliquis, quia aliquid agatur, sed quia omittitur illud quod est debitum fieri ab anima, & a corpore, in quantum corpus cōmunicat actibus anime, & ita eodem modo peccati transgressionis & omissionis pertinet ad corpus & animam.

ARTICVLVS XII.

Vtrum corpora damnatorum resurgant sine deformitatibus.

AD SECVNDVM sic proceditur. Videtur, quod corpora danatorum resurgēt sine deformitatibus. Resurrectio. n. fiet diuina uirtute, & est perfectissima: sed uirtus perfecta ē opus & effectus. ergo sicut corpora resurgētū erūt perfecta, ita corpora damnatorū resurgēt sine deformitatibus.

SED CONTRA est, Sapientiae 11. Per quod peccat quis, per haec & torquetur: sed danati peccauerunt per corpora deformitatem haecnia. ergo resurgētum deformitatibus.

RESPON. Dicendum, quod deformitas in corpore potest esse duobus modis. Vno modo, ex defectu alicuius membri, & talis deformitas, ut cōter dicitur, in corporib. damnatorum nō erit, quia resurgēt incorrupti. i. sine defectu alicuius membri, ut sic totum corpus puniatur in reprobis, & punitur in electis. Alio modo potest esse deformitas, uel defectus corporis ex indebita pportione partium, sicut febris accidit ex indebita pportione humorū, & sicut gibbus accidit ex supabundantia carnis in aliqua parte, & de tali deformitate, uel defectu est duplex opinio. Quidam. n. attendentes damnationem reproborum, ut nihil eis mali deesset, dixerunt quod talibus deformitatibus nō carebunt. Alii uero attendentes uirtutem resuscitantis, qui sicut naturam condidit in opere creationis, ita naturam in resurrectione reparabit, dicūt quod omnes defectus qui ex uicio naturae acciderūt, auctoritate naturae amouebit, ut febris, & hūdi. sed defectus qui ex peccato voluntate processerunt, in reprobis remanebunt, sicut sunt maculae, & reatus peccatorum. Quod etiam horum uerius sit, Augustinus in Eneid. libro dauidio relinquit dicens, quod nulla debet esse quod de pulchritudine illorum, quorum est certa damnatio. His uisus facile patet solutio ad obiecta.

ARTICVLVS XIII.

Vtrum corpora damnatorum puniantur uermibus, & fletu corporalibus.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur quod corpora damnatorum puniantur uermibus, & fletu corporalibus. Dicitur. n. iudith ultimo. Dauid. i. igne & uermes in carnes eorum: sed uermes spiritualis non datur in carnem, sed magis in animam: ergo uermes, quo reprobis puniantur, non est tantum spiritualis, sed etiam corporalis.

¶ 2. Item Lucę 13. dicit quaedam gl. quod per fletum quem dominus reprobis comminatur, potest probari uera corporum resurrectio, quod non esset, si fletus ille esset tantum spiritualis. ergo &c.

SED CONTRA est, quod uermes quo puniantur reprobis,

reprobi, est immortalis, Isa. vi. Vermis eorum non morietur: sed nullum animal hēt ordinē ad immortalitatem, nisi hō. ergo vermis ille nō erit materialis.

¶ 2 Præ. In fletu corporali fit quaedam resolutio lacrymarum: sed omne corpus finitū a quo aliquid continue resolutur, nisi fiat aliqua restauratio, tandem consumitur. cum ergo in corporib. damnatorum nulla restauratio fiat deperditū, ut quod fletus qui erit in eis perpetuus, non erit materialis.

RESPON. Dicendum, quod circa hoc Aug. li. 10. de ciu. Dei, ponit diuersas opiniones sic dicens: In panis malorum, & inextinguibilis ignis, & uacissimus vermis ab alijs atque alijs, aliter atque aliter est expositus. Alij quippe utrumque ad animum retulerunt, alij utrumque ad corpus, alij ad corpus ignem, ad animam tropice uermem, quod esse creditur uel. Vnde sequentes Aug. dicimus quod uermis ille erit spiritalis, ut ipse remorsus conscientia interior animam corrodens uermis dicatur, & similiter fletus erit spiritalis, ut ipse dolor fletus, etiam sine lacrymarū emissionē, ut fletus dicatur nō solum dolor animæ, sed dispositio qua corpus disponitur, anima dolente.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod locutio illa tropica est, & sic possumus per carnes exponere animas impiorum qui carnales fuerunt.

AD SECVNDVM Dicendum, quod fletus corporalis modo prædicto sine lacrymarum emissionē sufficit ad ueritatem resurrectionis insinuandam. Si tamen sustineretur quod uermis & fletus essent corporales, posset dici quod diuina uirtute & uermis ille sustentaretur, & lacrymarum deperditio restauraretur.

QVÆSTIO VI.

DEINDE queritur de sensibus sacre scripturae:

¶ Et circa hoc queruntur tria.

¶ Primo, utrum præter sensus literales in uerbis sacre scripturae alij sensus lateant.

¶ Secundo, De numero, sensuum in sacra scriptura.

¶ Tertio, utrum illi sensus inueniantur in alijs scripturis.

ARTICVLVS XIII.

Utrum in eisdem uerbis sacre scripturae lateant plures sensus.

AD PRIMVM sic proceditur. Videt quod in eisdem uerbis sacre scripturae non lateant plures sensus, quia dictionibus semel sumptis non est utendum æquiuoce, uel multipliciter: sed pluralitas sensuum facit multiplicem locutionem. ergo in eadem locutione sacre scripturae non possunt plures sensus latere.

¶ 2 Præ. Sacra scriptura ordinata est ad intellectum secundum illud ps. 8. Declaratio sermonum tuorum dat intellectum: sed multiplicitas sensuum obnubilat intellectum. ergo non debent in sacra scriptura multi sensus esse.

¶ 3 Præ. Id quod potest esse occasio erroris, dēt in sacra scriptura uitari: sed ponere alios sensus præter literales in scriptura potest esse occasio erroris, quia quilibet posset exponere sacram scripturam secundum quod ipse uellet ad confirmationē opinionis sue. ergo non dēt esse plures sensus in sacra scriptura.

¶ 4 Præ. Aug. dicit 2. super Gene. ad litera. quod maior est sacre scripturae auctoritas, quam omnis humani ingenii precipacitas. ergo ille sensus qui non

hēt auctoritatem ad aliquid confirmandum, non est conueniens sensus sacre scripturae: sed nullus sensus præter literalem hēt robur ad aliquid confirmandum, ut patet per Dion. in epist. ad Titum. Dicit enim, quod symbolica theologia, quæ ex similib. procedit, nō est argumentatiua. ergo sacra scriptura alios sensus præter literalem non habet.

¶ 5 Præ. Quicumque sensus ex uerbis alicuius scripturae trahitur, quem author non intendit, nō est sensus proprius, quia author per unam scripturam non potest intelligere nisi unum, quia non contingit plura simul intelligere, secundum Philosophū. ergo non possunt esse plures sensus proprii sacre scripturae.

SED CONTRA est, quod dicitur Dani. 12. Pertran sicut plurimi, & multiplex erit scientia.

¶ 2 Præ. Hieron. dicit in prologo Biblia, loquens de Apoc. In uerbis singulis multiplices latent intelligentia.

RESPON. Dicendum, quod sacra scriptura ad hoc diuinitus est ordinata, ut per eam nobis ueritas manifestetur necessaria ad salutem: manifestatio autem, uel expressio alicuius ueritatis potest fieri de aliquo, rebus & uerbis, in quantum, si uerba significant res, & una res potest esse figura alterius.

Actio autem rerum non solum potest uerba accommodare ad aliquid significandum, sed et res potest disponere in figuram alterius, & secundum hoc in sacra scriptura manifestat ueritas dupliciter. Vno modo, secundum quod res significantur per uerba, & in hoc consistit sensus literalis. Alio modo, secundum quod res sunt figure aliarum rerum, & in hoc consistit sensus spiritalis, & sic sacra scriptura plures sensus competunt.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod uarietas sensuum, quorum unus ab alio nō procedit, facit multiplicem locutionem: sed sensus spiritalis semper fundatur super literalem, & procedit ex eo, unde ex hoc quod sacra scriptura exponitur literaliter, & spiritaliter, non est in ipsa aliqua multiplicitas.

AD II. dicendum, quod secundum quod Aug. dicit in lib. de doctr. christia. Vtiliter est a Deo dispositum, ut ueritas in sacra scriptura cum aliqua difficultate manifestetur. Est enim hoc utile ad tollendum fastidium, quia ad ea quæ sunt difficilia, maior surgit attentio, quæ rectum colit. Similiter ex hoc tollitur superbiendi occasio, dum homo difficulter dupliciter sacre scripturae capere potest. Similiter per hoc ueritas fidei ab inuisione infidelium defenditur. Vnde Dominus Matthei 7. Nolite, inquit, sanctum dare canibus. & Dion. Timotheum monebat, ut sancta ab immundis in contaminata seruariet, & ita patet quod expedit ueritate fidei sub diuersis sensibus in sacra scriptura tradere.

AD III. dicendum, quod sicut dicit Aug. in lib. de doctrina christi. Nihil est quod occultum aliquo loco sacre scripturae tradatur, quod non alibi manifeste exponatur. Vnde spiritalis expositio semper debet habere fulcrum entum ab aliqua literalis expositione sacre scripturae, & ita uitatur omnis erroris occasio.

AD IIII. dicendum, quod non est per defectum auctoritatis, quod ex sensu spiritali non potest trahi efficaci argumentū, sed ex ipsa natura similitudinibus, in qua fundatur spiritalis sensus. Vna enim res pluribus simul esse potest, unde non potest ab illa, quando in scriptura sacra proponitur, procedi ad aliquam aliarum determinare, sed est fallacia consequentis. Vt ubi gratia, leo per aliquam similitudinem significat

1. p. 7. ar. 9.
ad 2. & a. 10.
ad 1. & q. 10.
ar. 1. c.